

v těch místech dovolenou. Žaloba o náhradu škody byla zamítnuta soudy všech tří stolic. Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Dovolání vytýká odvolacímu soudu neprávem mylné právní posouzení věci (§ 503 čis. 4 c. ř. s.), neboť správně usoudily nižší soudy ze skutkových zjištění v dovolání již ani nenapadených, že žalovaný žalobkynin úraz nezavinil ani sám ani spolu se žalobkyní, ale že tato si svůj úraz zavinila sama vlastní neopatrností. Opačný názor dovolatelčin, podle něhož by řidič auta nesměl jeti podél chodníku ve vzdálenosti asi 50 cm rychlostí 15 km jinak v místech těch dovolenou, když chodník nelze s jízdní dráhy přehlédnouti, nýbrž by tam musel jeti takovou zmírněnou rychlostí, by mohl stroj ihned zastaviti, kdyby mu náhodou někdo vstoupil do jízdní dráhy, jako žalobkyně, totiž na místě pro chodce neobvyklém, v šikmém směru přes jízdní dráhu a bez pozornosti na vozidla a jejich výstražná znamení, vedl by k neudržitelnému důsledku, že by řidič auta vůbec nikdy nesměl jeti naznačenou, jinak dovolenou, rychlostí ve vzdálenosti $\frac{1}{2}$ m od chodníku, neboť by vždy, i při chodníku snadno přehlédnutelném musil počítati s možností, že z některého domu vyběhne neopatrný chodec do jízdní dráhy, takže by před ním nemohl včas zastaviti. Takovou přespřílišnou opatrnost ani zákon ani dopravní předpisy nenařizují a není jí také třeba ani podle oprávněných zájmů automobilové jízdy, sloužící velkoměstským potřebám rychlé dopravy, ani podle zájmů bezpečnosti veřejného ruchu. Ty ovšem ukládají řidičům aut zvýšenou povinnost, by šetřili všech opatrností, kterých vyžaduje důvěra k jejich nutné pili a k jejich potřebným neobyčejným znalostem (§ 1299 obč. zák.), ale také předpokládají u chodců, že vynaloží při chůzi na veřejných místech takový stupeň píle a pozornosti, jehož je každý schopen, kdo má užívání rozumu (§ 1297 obč. zák.). Požadavkům těm učinil zadost žalovaný, nikoli však žalobkyně, takže i kdyby se přihlíželo jen k zásadní ručební povinnosti žalovaných podle automobilového zákona bez ohledu, stihá-li je zavinění čili nic, žalobkynin nárok by nebyl po právu, protože se mu podle zjištění nižších soudů povedl důkaz vyvíňovací podle § 2 cit. zák. Právem proto byla její žaloba zamítnuta.

Čís. 8404.

»Slehnutím« ve smyslu § 167 obč. zák. není úmyslné, umělé přerušení těhotenství, ať se tak děje kýmkoliv a za jakýmkoliv účelem.

(Rozh. ze dne 20. října 1928, Rv I 261/28.)

Žalovaný měl důvěrný poměr se žalobcovou dcerou, z něhož otěhotněla. Na dceři žalobcově byl v pátém měsíci těhotenství předsevzat umělý potrat, jehož výlohy hradil žalobce a domáhal se jich náhrady (§ 1042 obč. zák.) na žalovaném. Oba nižší soudy žalobu za-

mítly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Odvolání jest dáti za pravdu v tom, že se procesní soud nepotřeboval zabývati otázkou oprávněnosti žalobního nároku s hlediska předpisů o náhradě škody, poněvadž nebylo žalováno na základě těchto předpisů, nýbrž z důvodu § 1042 obč. zák. V ohledu právním jest vytknouti, že jádro sporu spočívá jen v rozřešení otázky, zda šlo u Marie P-ové (žalobcovy dcery) o slehnutí či nikoli, neboť, šlo-li o slehnutí, mohl by arcí odvolatel na odpůrci žádati s úspěchem náhradu výloh, které měl s umělým potratem své dcery, na základě ustanovení §§ 167 a 1042 obč. zák., předpokládajíc ovšem, že výlohy ty zaplatil v úmyslu, by jich náhradu požadoval na odpůrci. Pakliže však nešlo o slehnutí, postrádá žalobní nárok právního základu. Výklad, jehož se dostalo soudem procesním slovu »slehnutí«, je však správný a jest s ním souhlasiti, neboť za slehnutí lze sice považovati i porod předčasný a narození dítěte mrtvého, poněvadž v obou případech jde o skutečný porod, nelze však za slehnutí prohlásiti potrat, tím méně potrat umělý, jenž se děje cestou operativní a jehož účelem je, by porodu bylo zabráněno. Předpis § 167 obč. zák. je výjimkou z pravidla, neboť závazek, který tento předpis manželskému otci ukládá, nemá původ v protiprávním jednání, nýbrž je výronem otcovských povinností a jako takový je nezávislý na tom, zda těhotenství matky prýští ze zavinění nemanželského otce, čili nic. Je to předpis sociální péče, která nesmí zatěžovati toho, kdo nese její břímě, více, než jest nezbytno. Výjimečná povaha nároku § 167 obč. zák. nedovoluje, by pojmu slehnutí byl dáván výklad širší a aby byl rozšiřován na zjevy jiné, jež nejsou slehnutím. Z důvodu toho nemůže se odvolatel dovolávat pro svůj nárok ani předpisu § 6 obč. zák., jak to v odvolání činí.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání uplatňuje dovolací důvody čís. 2, 3 a 4 § 503 c. ř. s., leč neprávem. Nižší soudy správně uvedly, že rozhodnutí o důvodnosti žalobního nároku, opřeného o předpis § 1042 obč. zák., závisí především na vyřešení otázky, zda Marii P-ové příslušely proti žalovanému nároky podle § 167 obč. zák., ano její těhotenství bylo v pátém měsíci přerušeno operativním zákrokem lékařským. Právnem nižší soudy k této otázce odpověděly záporně a dovolací soud poukazuje dovolatele především na důvody rozhodnutí nižších soudů, jež jsou v podstatě správné, nebyly vývody dovolání nijak vyvráceny, a k nimž se vzhledem k těmto vývodům podotýká toto: Podle § 167 prvý odstavec obč. zák. jest otec povinen nahraditi matce útraty slehnutí i útraty její výživy po dobu prvých šesti týdnů po slehnutí a, budou-li následkem slehnutí nutné další výlohy, i tyto. Předpokladem matčina nároku je tudíž podle zákona slehnutí. Tu však nižší soudy správně uznaly, že již podle obecného významu použitých slov (§ 6 obč. zák.; srov. zejména též slova »otec jest povinen nahraditi matce«) úmyslné, umělé přerušení těhotenství v pátém měsíci, ať se tak děje kýmkoliv a za jakýmkoliv účelem,

není slehnutím ve smyslu zákona. Při tom jsou pro rozhodnutí ve věci zcela bez významu otázky názvosloví dovoláním nadhozené, zejména rozlišování mezi přerušením těhotenství, potratem, předčasným slehnutím a pod., a nebylo třeba prováděti v tomto směru dovolatelem postrádaný důkaz znalecký (čís. 3 a 2 § 503 c. ř. s.), to tím méně, an výsledek slovního výkladu jest potvrzen úvahami o smyslu a účelu onoho ustanovení zákona. V materialích k § 167 obč. zák. (srov. vysvětl. min. otištěné ve věstníku ministerstva spravedlnosti z roku 1914, str. 552) se praví, že povinnost nemanželského otce, nahraditi matce náklady tam uvedené, jest povinností otcovskou; že zákon chrání v matce dítě, že zmíněná ustanovení jsou normou na ochranu nemanželských dětí a že proto byla také zařaděna mezi ustanovení, upravující právní poměr mezi nemanželskými dětmi a rodiči. Z toho plyne, že zákonodárným důvodem byla především zvýšená péče o nemanželské dítě. Lze připustiti, že zákon chtěl chrániti nejen dítě, nýbrž i nemanželskou matku samu, zbaviv ji starosti o opatření prostředků k úhradě nákladů na řádnou pomoc při slehnutí a o výživu po dobu šesti neděl po porodu. Nižádným způsobem však nelze tento předpis zákona vykládati tak, že tím mohl býti ohrožen, ba přímo zmařen stěžejní účel zákona: chrániti dítě. Tomu by však nepochybně tak bylo, kdyby nároky podle § 167 obč. zák. byly přiznány i tehdy, když šlo o úmyslné přerušení těhotenství, tedy o zákrok směřující přímo k tomu, by dítě v právním slova smyslu se nenarodilo, to i tehdy, když takový zákrok byl proveden odborníkem a byl skutečně v zájmu těhotné nutným. Neboť, nehledíc ani k tomu, že oprávněnost a nutnost podobného zákroku (t. zv. indikaci se stanoviska lékařského) po delší době v mnohých případech těžko lze přezkoumati, byl by tím dotyčný nárok úplně zbaven svého dolíčeného podkladu právního, spočívajícího právě v poměru mezi nemanželským otcem a dítětem, a přecházel by takto s pomínutím zájmů dítěte prostě v samostatný náhradní nárok ženy mimo manželství otěhotnělé z důvodu nemanželského oplodnění. Takovýto nárok však § 167 obč. zák., jak dolíčeno, upravití nemínil a neupravil. (Srov. Ehrenzweig: System des österreichischen allgemeinen Privatrechtes, 1924, II., 2, str. 255; Mayr: Lehrbuch des bürgerlichen Rechtes, 1923, II., 4, str. 120, pozn. 15. Dále s hlediska stejného předpisu § 1715 odst. 1 obč. zák. něm. Busch-Schaffeld. Das bürgerliche Gesetzbuch, 1923, III., str. 423; Warneyer: Kommentar zum bürgerlichen Gesetzbuch, 1927, II., str. 853 a Staudinger: Kommentar zum bürgerlichen Gesetzbuch, 1926, IV., str. 1243, jakož i další literaturu tam uvedenou).

Čís. 8405.

Usnesení v nesporném řízení, jež se dalším vývojem věci stalo již bezpředmětným, nemůže býti věcným podnětem, by byla proti němu podána stížnost.

(Rozh. ze dne 20. října 1928, R II 328/28.)